

Sygn. akt I C 1619/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2017r.

Sąd Rejonowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Barbara Nowicka

Protokolant: st. sekr. sądowy E. B.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 maja 2017 r. w S. sprawy

z powództwa **H. K. i S. K.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki H. K. kwotę 60.000,00 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych i 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17.05.2017 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo H. K. w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki H. K. kwotę 6.728,89 zł (sześć tysięcy siedemset dwadzieścia osiem złotych i 89/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda S. K. kwotę 60.000,00 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych i 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17.05.2017 r. do dnia zapłaty;

V. oddala powództwo S. K. w pozostałym zakresie;

VI. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda S. K. kwotę 6.728,90 zł (sześć tysięcy siedemset dwadzieścia osiem złotych i 90/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1619/16

UZASADNIENIE

Powodowie H. K. i S. K. wnieśli o zasądzenie od pozwanego **(...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.** na swoją rzecz kwot po 60.000,00 zł na rzecz każdego z powodów wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 04.04.2016r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynień za doznaną krzywdę po śmierci córki A. K.. Powodowie wnieśli również o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 19.09.2015r. A. K. – córka powodów – uczestniczyła w wypadku komunikacyjnym jako pasażerka motocykla kierowanego przez M. K. (1). W wyniku obrażeń córka powodów poniosła śmierć, zaś sprawca szkody objęty był ochroną ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym. Po zgłoszeniu szkody u pozwanego, (...) S.A. przyznał powodom kwoty po 20.000,- zł na rzecz każdego z nich tytułem zadośćuczynienia. W ocenie strony powodowej decyzje te są krzywdzące, bowiem śmierć córki była dla powodów ogromną tragedią, niepowetowaną stratą, z jaką nie mogą się pogodzić do końca życia. Powodowie wskazywali na bardzo silną więź emocjonalną z córką, która jako lekarz stale kontrolowała stan zdrowia

rodziców. Aby przebywać w pobliżu córki oraz jej rodziny powodowie przeprowadzili się z dotychczasowego stałego miejsca zamieszkania do S., gdzie mieszkała i pracowała córka.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództw w całości i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pozwany zakwestionował oparcie roszczenia na treści art. 24 § 1 kc i art. 448 kc, bowiem zdarzenie miało miejsce po 03.08.2008r. Zakwestionował również wysokość żądanego zadośćuczynienia zarzucając, że jest rażąco wygórowana i dowolna. Argumentował, iż brak jest dowodów potwierdzających, by powodowie byli uzależnieni od zmarłej, a ich stosunki były bardzo bliskie czy zażyłe. Dokumentacja nie potwierdza silnego wstrząsu psychicznego lub zmiany planów życiowych powodów.

Pozwany zakwestionował nadto żądanie odsetek od kwoty zadośćuczynienia od dnia określonego w pozwie wskazując, iż wysokość zadośćuczynienia Sąd oceni dopiero w wyroku. W dalszym toku postępowania pozwany zarzucał, iż nie wykazano by pogarszający się stan zdrowia powodów oraz ich aktualne schorzenia miały związek z wypadkiem, któremu uległa córka powodów w dniu 19.09.2015r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19.09.2015r. w miejscowości S. M. K. (1) kierował motocyklem B. (...). Pasażerką motocykla była A. K. – córka S. i H. K.. Kierowca utracił panowanie nad motocyklem, który przewrócił się. A. K. spadła z motocykla i sunąc po jezdni doznała obrażeń czaszkowo – mózgowych, skutkujących jej śmiercią.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 15.12.2016r. wydanym przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. W sprawie VII K 504/16, M. K. (1) został uznany za winnego umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że przekroczył dozwoloną prędkość, jadąc z prędkością 80-100 km/h i nie dostosował jej do warunków panujących na drodze oraz nie zachował szczególnej ostrożności w związku z prowadzonymi robotami drogowymi i umieszczonymi znakami ostrzegawczymi, w wyniku czego nieumyślnie doprowadził do wypadku – utraty panowania nad motocyklem i jego przewrócenia się, na skutek czego pasażerka motocykla A. K. spadła z motocykla i sunąc po jezdni przemieściła się poza prawe pobocze i barierki ochronne, doznając obrażeń czaszkowo – mózgowych, skutkujących jej śmiercią. Oskarżonego skazano na karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat. ***(bezsporne), nadto:***

dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z 15.12.2016r. w sprawie VII K 504/16 /k.196 akt VII K 504/16/.

Sprawca zdarzenia posiadał polisę odpowiedzialności cywilnej w związku z ruchem pojazdu w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W..***(bezsporne).***

Rodzice zmarłej w wypadku A. K., H. i S. K., zgłosili pozwanemu szkodę powstałą w związku ze zdarzeniem z dnia 19.09.2015 r. i zażądali wypłaty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na skutek śmierci córki.

dowód: zgłoszenie szkody / k. 63-64 akt/.

Decyzją z dnia 20.04.2016 r. ubezpieczyciel przyznał i wypłacił powodom kwoty po 20.000,00 zł tytułem zadośćuczynień pieniężnych za krzywdę. ***(bezsporne), nadto:***

dowód: decyzja z dnia 20.04.2016 r. /k. 67 akt/.

A. K. była jedną z dwóch córek H. i S. K.. Wykonywała zawód lekarza, miała męża i czterech synów, z których najstarszy jest studentem, a najmłodszy ma 5 lat. W roku 2010 powodowie przeprowadzili się z O. do S., aby być bliżej córki A. i jej rodziny. Córka powodów – jako lekarz – czuwała nad zdrowiem rodziców, których łączyła z córką i jej dziećmi silna więź. Jej wyrazem były niemal codzienne odwiedziny i kontakty oraz wzajemna pomoc.

S. K. cierpi na przewlekłą białaczkę limfocytową. H. K. przeżyła udar niedokrwienny mózdzku, cierpi na wieloogniskowe naczyniopochodne uszkodzenie (...), hiperlipidemię, cukrzycę, nawracające zaburzenia depresyjne, napadowe migotanie przedsionków, niewydolność nerek oraz raka piersi.

dowód: zeznania świadków D. O. /k. 135-136/, I. M. /k. 136-137/, M. K. (2) /k.137/, zeznania powodów H. K. i S. K. /k. 137-140 akt/,

- karty informacyjne leczenia szpitalnego /k. 60, 108-119, 170-175/.

S. K. jest osobą w wieku starszym. Cierpi na poważne schorzenia i jest wysoce prawdopodobne, że przeżyta tragedia przyczyni się do skrócenia życia powoda. Wpływ stresu w zaawansowanym wieku jest szczególnie groźny, ponieważ uderza w osłabiony starością organizm.

H. K. cierpi na poważne schorzenia, a przeżyta tragedia przyczyni się z dużym prawdopodobieństwem do skrócenia jej życia.

Powodowie nie potrafią zwerbalizować jakim szokiem była dla nich śmierć córki; było to bardzo silne i traumatyczne przeżycie. Osoby, które utraciły dziecko w katastrofie komunikacyjnej generalnie źle znoszą śmierć dziecka; nawet po upływie lat nie następuje proces zdrowienia. Powodowie będą odczuwać psychiczne skutki tragedii do końca życia, a stresy związane z wypadkami komunikacyjnymi mieszczą się bardzo wysoko w hierarchii najsilniejszych stresów.

dowód: opinie pisemne biegłego sądowego z zakresu psychologii W. H. /k. 147-152 akt/.

Sąd zważył co następuje:

W niniejszym postępowaniu powodowie domagali się zasądzenia dalszych zadośćuczynień, w związku z wypadkiem komunikacyjnym, w następstwie którego stracili córkę A. K..

Pozwany - nie kwestionując swojej odpowiedzialności za skutki zdarzenia z dnia 19.09.2015 r. oraz przyznania i wypłacenia w toku postępowania likwidacyjnego powodom kwot po 20.000,00 zł tytułem zadośćuczynień za śmierć córki - podnosił, iż żądane kwoty są rażąco wygórowane, dowolne i nie znajdują podstaw w przedstawionym materiale dowodowym.

Przystępując do oceny zasadności podnoszonych przez strony twierdzeń i zarzutów Sąd zważył, iż ocena prawna dochodzonego przez powodów roszczenia winna być dokonywana na podstawie art. 446 § 4 k.c. stanowiącego, że sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W przepisie tym mowa jest o zadośćuczynieniu pieniężnym z powodu krzywdy, polegającej wyłącznie na cierpieniach psychicznych, wywołanych utratą osoby bliskiej. Śmierć osoby bliskiej w istotny sposób narusza sferę psychicznych odczuć jednostki. Chodzi o uczucie smutku, przygnębienia, żalu i innych negatywnych emocji.

W orzecznictwie wskazuje się, że w razie śmierci osoby bliskiej na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (np. nerwicy, depresji), roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 października 2012 r., I ACa 458/12, Legalis nr 704753).

Podzielając przytoczone stanowisko Sąd zważył, iż śmierć osoby najbliższej jest niezwykle dotkliwym i tragicznym wydarzeniem dla najbliższych członków rodziny zmarłego. Rodzina i wzajemne więzi rodzinne są źródłem szczęścia i

wpływają na poczucie bezpieczeństwa osób bliskich poprzez wzajemne wspieranie się w różnych sytuacjach życiowych, uczucia łączące osoby bliskie, dzielenie radości i smutków, wzajemnych doświadczeń.

Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie pozostawiał wątpliwości, że śmierć córki powodów w wypadku komunikacyjnym z dnia 19.09.2015 r. spowodowała krzywdę powodów w postaci naruszenia prawa do życia w rodzinie i utrzymania więzi rodzinnych ze swoim dzieckiem.

Z przesłuchania powodów, zeznań świadków I. M., D. O. i M. K. (2), jak i opinii biegłego sądowego z zakresu psychologii wynikało, że powodowie byli bardzo związani z córką, ich wzajemne relacje były bardzo dobre, spędzali razem czas i celebrowali wszystkie uroczystości rodzinne. Powodowie mogli liczyć na pomoc i wsparcie zmarłej, będącej lekarzem, córki. Za jej namową przeprowadzili się do S. w celu przebywania blisko córki i jej rodziny.

Wyłaniające się z zeznań świadków i powodów poczucie bliskości, bezpieczeństwa, poszukiwania pomocy zdrowotnej u zmarłej córki, jest przejawem łączącej ich wyjątkowej więzi. Osoba zmarłej we wspomnieniach i aktualnym, życiu powodów zajmuje bardzo znaczące miejsce. Bez wątplenia nagła i niespodziewana śmierć córki była dla powodów tragicznym i traumatycznym wydarzeniem, spowodowała głęboki ból i cierpienie, poczucie niepowetowanej straty i pustki. Powodowie bardzo przeżyli śmierć dziecka, nie mogą pogodzić się z jego stratą.

Na podstawie opinii pisemnych biegłego sądowego z zakresu psychologii uprawnionym było ustalenie, że powodowie będą odczuwać psychiczne skutki tragedii do końca życia, które z dużym prawdopodobieństwem może ulec skróceniu w wyniku tragedii, a proces zdrowienia nie nastąpi.

Sąd uznał opinie biegłego za fachowe, logiczne i wystarczająco uzasadnione, a w konsekwencji wiarygodne. Opinie nie były kwestionowane przez żadną ze stron.

Opinie te potwierdzały w znacznej mierze argumenty strony powodowej, co pozwoliło Sądowi na ustalenie, że na skutek śmierci córki powodowie doznali bardzo znacznej krzywdy psychicznej.

Przechodząc do kwestii związanej z wysokością zadośćuczynienia, podkreślić należało, iż sprawy o zadośćuczynienie z krzywdę wywołaną śmiercią osoby bliskiej mają charakter ocenny. Każda z tych spraw jest inna, niesie za sobą inną tragedię i wymaga indywidualnego podejścia. Oczywiście jest też, że każda osoba dotknięta tragiczną, niespodziewaną śmiercią osoby bliskiej przeżywa tę śmierć na swój sposób. Jednakże przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia nie można nie rozróżniać siły i jakości więzi istniejących pomiędzy małżonkami, pomiędzy rodzicami i dziećmi oraz pomiędzy rodzeństwem. Ta różnica w sile więzi przesądza właśnie o konieczności różnicowania zadośćuczynienia członkom rodziny.

Ustalenie odpowiedniej sumy pieniężnej powinno nastąpić przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności mających wpływ na rozmiar krzywdy dotyczących: rodzaju chronionego dobra, rozmiaru doznanego uszczerbku, charakteru następstw naruszenia, wieku poszkodowanego, rodzaju i stopnia winy sprawcy, odczuwania jej przez poszkodowanego.

Zadośćuczynienie jest szczególną formą naprawienia niemajątkowej szkody na osobie (krzywdy) stanowiącej rodzaj rekompensaty pieniężnej za doznane przez osobę pokrzywdzoną czynem niedozwolonym cierpienia fizyczne lub psychiczne i powinno ułatwić przezwycięzenie przez nią ujemnych przeżyć psychicznych. Pomimo tego, że przepisy prawa nie określają szczegółowo kryteriów jakimi należy kierować się przy ustalaniu wysokości należnego świadczenia z tytułu zadośćuczynienia, to jednak w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i doktrynie prawa zostały wypracowane pomocne wskazówki pozwalające na dokonanie odpowiednich ustaleń. Biorąc pod uwagę niewymierny charakter szkody niemajątkowej, zadośćuczynienie stanowi swoiste wynagrodzenie osobie poszkodowanej przeżytych cierpień psychicznych i fizycznych, przy czym wysokość takiego świadczenia powinna stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość jednakże nie nadmierną w stosunku do rozmiaru doznanej krzywdy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000 r., III CKN 582/98) W przypadku wyrządzenia krzywdy wskutek naruszenia dóbr osobistych wysokość odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia powinna być ustalona przy

uwzględnieniu rodzaju dobra, które zostało naruszone oraz charakter, stopień nasilenia i czas trwania doznawania, przez osobę, której dobro zostało naruszone, a także ujemnych przeżyć psychicznych takiej osoby. Istotne znaczenie ma również stopień winy osoby naruszającej dobra osobiste oraz cel, które zamierzała osiągnąć podejmując działania wyrządzające krzywdę (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r. I CSK 159/05, Legalis nr 304556).

Podzielając w zupełności przytoczone stanowiska Sąd uznał, iż kwota 80.000,00 zł jest kwotą adekwatną do krzywdy i cierpienia, jakich doznało każde z powodów na skutek śmierci córki. Suma ta stanowi niewątpliwie ekonomicznie odczuwalną dla każdego z powodów wartość, nie będąc przy tym nadmierną, biorąc pod uwagę natężenie cierpienia i bliskość relacji z córką. Jednocześnie na podstawie opinii biegłego Sąd ustalił, że negatywny skutek w sferze zdrowia powódki nadal istnieje. O ile trafnym był zarzut strony pozwanej, że nie zostało wykazane w niniejszym procesie, iż aktualne poważne schorzenia powodów mają przyczynę w przeżytej tragedii, to jednak na tle opinii biegłego psychologa uprawnionym stało się ustalenie, iż wysoce prawdopodobnym jest, że przeżyta tragedia przyczyni się do skrócenia ich życia.

Pomniejszając te kwoty o zadośćuczynienia wypłacone w postępowaniu likwidacyjnym w wysokości po 20.000,- zł, do zasądzenia na rzecz każdego z powodów pozostawała kwota 60.000,00 zł.

Przystępując do oceny terminu, od którego należy zasądzić odsetki ustawowe za opóźnienie należało zwrócić uwagę, że w art. 446 § 4 k.c. użyto sformułowania: „sąd może”, a zatem przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego ma charakter fakultatywny. Oznacza to, że uznaniu sądu orzekającego pozostawiono rozstrzygnięcie kwestii, czy w konkretnym przypadku doznana krzywda (jeżeli sąd ustali, że doszło do krzywdy) ma być naprawiona także przez zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego oraz w jakiej wysokości, czy też nie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 22 listopada 2012r., I ACa 339/12, Legalis nr 698025).

Problem początku terminu, od którego powinno się liczyć odsetki od takiego świadczenia pieniężnego jak zadośćuczynienie stanowił przedmiot licznych wypowiedzi doktryny i orzecznictwa.

W szczególności w orzecznictwie Sądu Najwyższego widoczne jest ujmowanie tego zagadnienia indywidualnie, czyli zależnie od sytuacji, przez dokonywanie wyboru między dwoma możliwymi terminami. Jest to albo chwila wezwania do zapłaty, także w postaci wytoczenia powództwa, albo określenie wysokości należnego świadczenia dopiero orzeczeniem sądu. Pierwsza możliwość jest w większości wybierana wtedy, gdy od początku znana jest wysokość roszczenia i znajduje ona potwierdzenie w toku przewodu sądowego, wskazując na zasadne twierdzenie powoda zarówno co do przesłanek, jak i wysokości roszczenia.

Druga możliwość dotyczy takich okoliczności sprawy, w której wyniku okazuje się dopiero, czy i w jakiej wysokości przyznać należy zadośćuczynienie. Jest to bowiem naprawienie szkody niemajątkowej, a więc o wysokości bardzo ocennej i ustalonej na podstawie przeprowadzonego postępowania. W wypadku naprawienia takich szkód przeważa pogląd o odsetkach liczonych dopiero od chwili zasądzenia stosownej kwoty, chyba że zachodzą okoliczności danej sprawy, które przekonują o potrzebie uwzględnienia wcześniejszej chwili (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10, Legalis nr 428271 oraz z dnia 7 marca 2014 r., IV CSK 375/13, Legalis nr 797041).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia w niniejszej sprawie Sąd kierował się rozmiarem krzywdy powodów ocenianym na dzień zamknięcia rozprawy. W ocenie Sądu okoliczności dotyczące rozmiaru krzywdy ustalono w okresie trwania procesu; nie wszystkie skutki zdarzenia w omawianym zakresie, w tym aktualny stan zdrowia powodów i rokowania co do wpływu tragedii na długość ich życia, były znane stronie pozwanej przed jego przeprowadzeniem, a w ich ustaleniu znaczącą rolę odegrał dowód z opinii biegłego psychologa. Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia wyrokowania, oddalając powództwo odsetkowe w pozostałym zakresie, o czym orzeczono jak w pkt I i II, IV i V wyroku.

O kosztach jak w pkt III i VI sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., oraz art. 98 § 1, 99 k.p.c. Sąd zważył, iż powodowie ulegli tylko w nieznacznym zakresie żądania odsetkowego. Na koszty procesu poniesione przez każdego z powodów składały się: kwoty po 3.000,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwoty po 17,00 zł

tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictw oraz kwoty po 111,90 zł tytułem wykorzystanej zaliczki na wynagrodzenie biegłego (wyplacone w łącznej kwocie 223,79 zł).

Do niezbędnych kosztów powodów reprezentowanych przez jednego radcę prawnego zaliczono również kwotę wynagrodzenia radcy prawnego w wysokości 7.200,- zł (§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz.1804).

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie stanowiskiem okoliczność, że w tej samej sprawie występuje kilku powodów, którzy ponieśli szkody w tym samym wypadku, reprezentowanych przez jednego adwokata, mimo, że wystawili odrębne pełnomocnictwa, nie uzasadnia zasądzenia na rzecz każdego z powodów oddzielnie kosztów zastępstwa adwokackiego (por. postanowienie SN z 12.07.1980r., II CZ 79/80, OSNCP 1981, nr 2-3, poz. 37).

Podzielając przytoczone stanowisko Sąd przyznał na rzecz każdego z powodów połowę stawki wynagrodzenia, tj. po 3.600,- zł na rzecz każdego z powodów, tytułem kosztów zastępstwa prawnego.